

Biologisk mangfold
Røst lufthavn
Røst kommune, Nordland

BM-rapport nr 1-2010

Dato: 01.05.2010

<p>Tittel: BM-rapport nr. 1 (2010). Biologisk mangfold på Røst lufthavn, Røst kommune, Nordland</p>	<p>Emneord: Biologisk mangfold Naturtyper, vilt, rødlistearter Forvaltning Røst lufthavn, Røst</p>
<p>Prosjektansvarlig: Rune Solvang (Asplan Viak) Prosjektmedarbeider: Kjell Magne Olsen (Biofokus)</p>	<p>Dato: 1. mai 2010</p>
<p>Oppdragsgiver: AVINOR</p>	<p>Oppdragsreferanse AVINOR: Ingunn Saloranta (prosjektleder)</p>
<p>Sammendrag: Det er gjennomført kartlegging av biologisk mangfold på Røst lufthavn, Røst kommune i 2009. Kartleggingen er en del av Avinors kartlegging av biologisk mangfold på sivile lufthavner. Kartleggingen bygger på metodikk i håndbøker fra Direktoratet for naturforvaltning og kravspesifikasjon på kartlegging av biologisk mangfold på Forsvarets eiendommer.</p> <p>Det er knyttet store naturverdier til Røst og områdene ved Røst lufthavn. Det er registrert en naturtypelokalitet og to prioriterte viltområder, dvs. spesielt viktige områder for biologisk mangfold, på/ved Røst lufthavn. Naturtypelokaliteten er vurdert som svært viktig (A), og viltområdene er vurdert som hhv svært viktig (A) og viktig (B). Disse lokalitetene er arealmessig relativt store og lufthavnen utgjør kun en liten andel av disse arealene. Røstlandet våtmarkssystemer inkl Røstlandet naturreservat med naturmosaikk med havstrender, myr, småvann, småpytter og naturbeitemark utgjør både et viltområde og en naturtypelokalitet som er vurdert som svært viktig (A).</p> <p>Fuglefaunaen i våtmarksområdene på Røstlandet er særpreget, og en lang rekke våtmarksfuglearter har hekket, hekker og/eller raster på trekket. De siste 15 årene har man registrert en klar nedgang i antall hekkende arter og antall hekkende par av våtmarksfugl på Røstlandet (Eggen & Baines 2008).</p> <p>Totalt 14 rødlistearter av fugl er registrert som hekkende eller har hekket innenfor viltområdene. For øvrig er det ikke registrert noen rødlistearter innenfor Røst lufthavn. Trolig opptrer det rødlistede beitemarkssopparter knyttet til naturbeitemarkene på Røst; dvs. sopper som er knyttet til beitede og ugjødslede arealer.</p> <p>Det er foreslått forvaltningsråd for naturtypelokaliteten og viltområdene. Forvaltningsrådene bør etterleves for å ivareta biologisk mangfold. Det bør utarbeides en helhetlig forvaltningsplan for Røstlandet våtmarkssystemer. Våtmarker er "enkle" å restaurere og for Røstlandet våtmarkssystemer vil et godt tiltak være å fylle igjen eller tette dreneringsgrøfter.</p>	

Forsidebilde: Sjørenden av Røst lufthavn med lys- og signalanlegg.

INNHOOLD

1	INNLEDNING	3
1.1	BEVARING AV BIOLOGISK MANGFOLD OG TRUSLER	4
1.2	REGJERINGENS POLITIKK FOR BIOLOGISK MANGFOLD	4
1.3	OM AVINOR	5
1.4	AVINORS ARBEID MED BEVARING AV BIOLOGISK MANGFOLD	5
2	METODE	6
3	NATURFORHOLD	7
3.1	RØST LUFTHAVN, RØST	7
3.2	EKSISTERENDE DOKUMENTASJON OM BIOLOGISK MANGFOLD	9
3.3	BERGGRUNN OG LØSMASSER	10
3.4	GENERELLE NATURFORHOLD	12
3.5	FLORA	13
3.6	FUGL	15
3.7	FERSKVANNSORGANISMER	17
3.8	FLY-FUGL KONFLIKTER	18
3.9	INNGREP I RØSTLANDETS VÅTMARKSSYSTEM	19
3.10	NATURTYPELOKALITETER.....	22
3.10.1	<i>1 Røstlandet våtmarksområde</i>	22
3.11	VILTOMRÅDER	25
3.11.1	<i>Røstlandet våtmarksområde</i>	25
3.11.2	<i>Røst lufthavn N</i>	27
3.12	RØDLISTEARTER	31
3.13	FREMMEDE ARTER	32
3.14	FORVALTNING.....	32
4	KILDER	33
5	METODE	35
5.1	DATAINNSAMLING	35
5.2	DOKUMENTASJON	35
5.3	NATURTYPELOKALITETER.....	36
5.4	VILTOMRÅDER	37
5.5	RØDLISTEARTER	38
5.6	NUMMERERING AV LOKALITETER	38
5.7	AKTIVITETER SOM PÅVIRKER DET BIOLOGISKE MANGFOLDET	39
5.8	FORVALTNINGSRÅD	39
5.9	KART OG DATABASE	39

1 INNLEDNING

Avinor har i 2008 igangsatt kartlegging av biologisk mangfold på sivile lufthavner i Norge. Pr. 2009 er fem lufthavner kartlagt: Kristiansand lufthavn, Vest-Agder, Berlevåg og Båtsfjord lufthavn i Finnmark og Røst og Leknes lufthavn i Nordland. Kartleggingen gjennomføres etter standard nasjonale metodikk for kartlegging av biologisk mangfold fra Direktoratet for naturforvaltning, se metodekapittel vedlegg 1.

Det er gjennomført kartlegging av biologisk mangfold på militære lufthavner i Norge (Forsvarsbygg 2010). Kartlegging av biologisk mangfold på militære lufthavner har vist at mange lufthavner har store naturverdier og områder som er spesielt viktige for biologisk mangfold.

Figur 1. Røst lufthavn Røst. Kilde: Avinor.

1.1 Bevaring av biologisk mangfold og trusler

Bevaring av naturmiljø, spesielt truede arter og truede naturtyper, er en stor utfordring. Den viktigste årsaken til tap av biologisk mangfold i Norge er at naturmiljøet og artenes leveområder forandres ved endret arealbruk. De viktigste negative påvirkningsfaktorene er nedbygging av arealer, intensiv skogsdrift, drenering, grøfting og gjenfylling av våtmark, myr og andre fuktige områder og intensiv landbruksdrift ved gjødsling på den ene siden og gjengroing av viktige kulturmarkstyper på den andre siden. Spredning av fremmede arter og klimaendringer er andre alvorlige påvirkningsfaktorer som i økende grad påvirker det biologiske mangfoldet negativt. Mange av disse påvirkningsfaktorene gjør seg gjeldende ved utbygging, drift og vedlikehold av lufthavner. Det er derfor viktig at lufthavnene kjenner til naturverdier på sine eiendommer slik at man på best mulig måte kan ivareta naturverdiene.

1.2 Regjeringens politikk for biologisk mangfold

Regjeringen har en målsetning om at Norge og sektormyndighetene skal forvalte naturen slik at arter som finnes naturlig skal sikres i levedyktige bestander og at variasjonen av naturtyper og landskap opprettholdes. Norge har som mål at tapet av biologisk mangfold skal stanses innen 2010. Stortingsmelding nr. 42 (2000-2001) "Biologisk mangfold - Sektoransvar og samordning" gir retningslinjer for hvordan sektorene, inklusive Avinor, skal ivareta hensynet til biologisk mangfold på de eiendommene Avinor forvalter. Regjeringen har underskrevet en rekke internasjonale avtaler som forplikter Norge til å ivareta biologisk mangfold; hvor (1) Riokonvensjonen av 1992 – konvensjonen om biologisk mangfold; (2) Bonnkonvensjonen av 1983 for beskyttelse av trekkende arter og (3) Bernkonvensjonen av 1979 for beskyttelse av truede arter er de viktigste.

Figur 2. Terminalbygningen ved Røst lufthavn sett fra "vadefuglbukta" i sør.

1.3 Om Avinor

Avinor ble opprettet som aksjeselskap, heleid av staten, 1. januar 2003. Eierskapet forvaltes av Samferdselsdepartementet. Selskapet var tidligere forvaltningsbedriften Luftfartsverket. Avinor har ansvar for å planlegge, videreutvikle og drive et samlet lufthavnsnett i Norge. Avinor driver 46 lufthavner i Norge, derav 12 i samarbeid med Forsvaret. Virksomheten omfatter også kontrolltårn, kontrollsentraler og teknisk infrastruktur for flynavigasjon. Sikkerhet har høyeste prioritet. Avinor er ansvarlig for å opprettholde riktig sikkerhetsnivå på alle lufthavner. Selskapet er selvfinansierende.

1.4 Avinors arbeid med bevaring av biologisk mangfold

Avinor målsetning innenfor miljø og samfunn for 2010-2014 er å være en drivkraft i samfunnsutviklingen og i forbedringer av luftfartens miljøprestasjoner. Avinors styringssystem bygger på forskriftskrav og kvalitetsstandarden ISO 9001. Hovedfokus har vært å begrense miljøskadelige utslipp til vann og grunn og å redusere flystøy. Virksomhet som kan påvirke ytre miljø er spesielt flyavising, baneavising, lagring og håndtering av kjemikalier, håndtering av forurenset avløpsvann, flystøy og forurensning ved brannøvelser. Avinor arbeider også med opprydding og overvåking av forurenset grunn. Biologisk mangfold har ikke vært et prioritert innsatsområde inntil 2008.

Avinor og samferdselsetatene er omfattet av Nasjonal Transportplan 2010-2019 hvor Samferdselsdepartementet har fastlagt følgende etappemål for i biologisk mangfold i Nasjonal Transportplan 2010-2019: ”Unngå inngrep i viktige naturområder og ivareta økologiske funksjoner”. For å kunne forvalte og ivareta viktige områder for biologisk mangfold er det helt nødvendig å kartlegge hvor de viktige områdene finnes. Blant flere forslag til egen mål-oppnåelse for transportetatene er følgende spesielt relevant for Avinor:

- Redusere antall konflikter mellom det eksisterende transportnettet og biologisk mangfold.
- Ivareta viktige økologiske funksjoner både ved bygging av ny og ved utvikling, drift og vedlikehold av eksisterende infrastruktur
- Stanse tapet av biologisk mangfold gjennom vektlegging og oppfølging av de over nevnte hensyn gjennom alle planfaser, byggefasen og ved drift og vedlikehold av transportnettet.
- De største utfordringene når det gjelder transportetatenes påvirkning på naturmiljøet og det biologiske mangfoldet vil være tap og / eller forringelse av leveområder eller funksjonsområder for planter og dyr.

Avinor ønsker derfor å kartlegge biologisk mangfold ved lufthavnene for å avklare status for egen virksomhet samt innføre/iverksette tiltak for å ivareta de nevnte målene.

2 METODE

For fullstendig metodebeskrivelse henvises det til vedlegg 1.

3 NATURFORHOLD

3.1 Røst lufthavn, Røst

Røst lufthavn ligger i Røst kommune ytterst i Lofoten i Nordland og er en av Avinors regionale lufthavner. Røst lufthavn ble åpnet 1. juli 1986 og har stor betydning for øysamfunnet. Det går to daglige flyavganger mellom Røst og Bodø. Avinor overtok lufthavna i 1986.

Figur 3. Røst lufthavn, Røst kommune.

Figur 4. Røst lufthavn.

Pr vinter 2009/2010 utarbeides det en reguleringsplan for Røst lufthavn. Reguleringsplanen skal legge til rette for utvidelse av lufthavnen både i lengde og bredde i henhold til internasjonale sikkerhetskrav. Planarbeidet ble igangsatt februar 2008. I følge reguleringsplanen må følgende tiltak gjennomføres for å oppfylle krav til sikkerhetsområder (Norconsult 2009)

- Forlengelse av rullebanen mot sørvest
- Utvidelse av sikkerhetsområdene rundt rullebanen
- Sikre areal for innflygningslys og navigasjonsanlegg samt sikkerhetsområder rundt disse
- Sikre areal til utsettingsrampe for utrykningsbåt i nordenden av rullebanen
- Ivareta høyderestriksjoner rundt lufthavnen

For nærmere beskrivelse av tiltaket henvises det til Norconsult (2009). I forbindelse med reguleringsplanarbeidet er det gjennomført en utredning av vann – og dreneringsforholdene for Røstlandet naturreservatet (Wejden 2008).

Figur 5. Utfylling i vaderbukta nord for lufthavna høsten 2009 i forbindelse med opparbeidelse av utsetningsrampe for utrykningsbåt.

3.2 Eksisterende dokumentasjon om biologisk mangfold

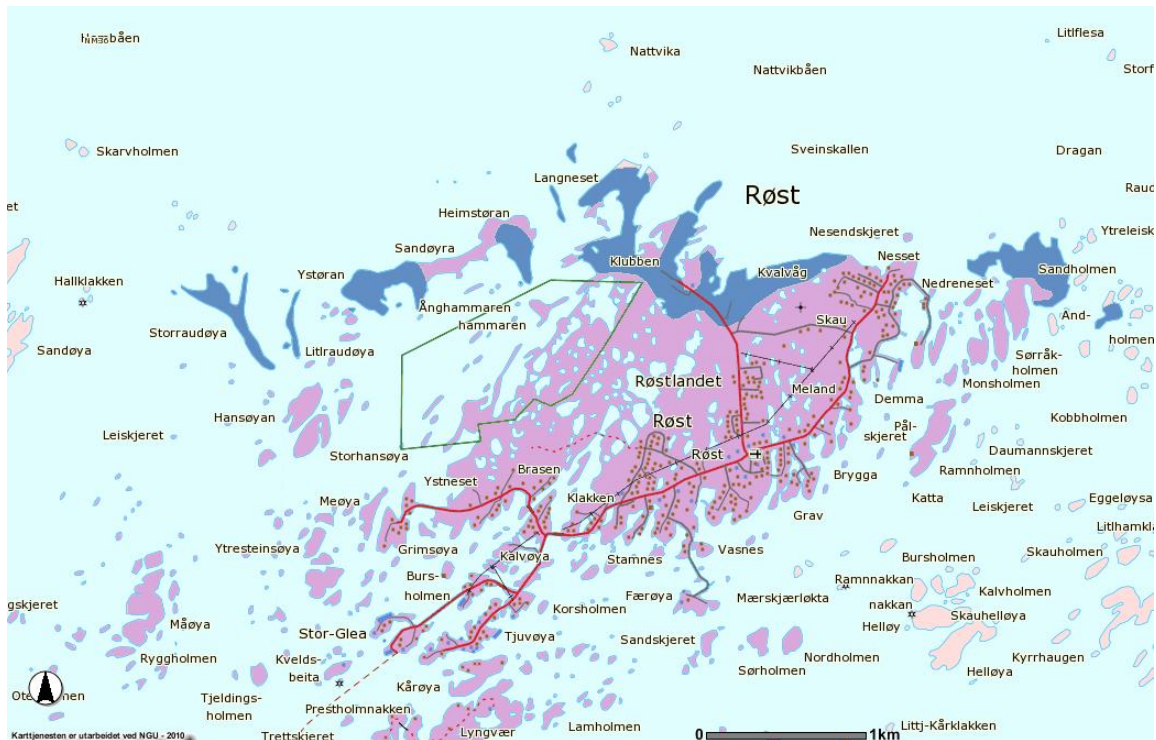
Det foreligger en del dokumentasjon om naturforholdene på Røst. Norsk Institutt for Naturforskning (NINA) har gjennomført naturtypekartlegging og viltkartlegging på Røst (Strann m. fl. 2006). Dette arbeidet har summert opp og sammenfattet eksisterende dokumentasjon om viktige naturmiljø på Røst, men er i liten grad basert på nytt feltarbeid (Strann m. fl. 2006). Avgrensningene er også i mange av tilfellene omtrentlige, og rapporten sier også at avgrensningene må kvalitetssikres i felt. Vi har kvalitetssikret disse grensene i felt i forbindelse med vårt arbeid.

Elven m.fl. (1988) har beskrevet havstrender på Røstlandet, og henviser til en rekke botaniske registreringer/kartlegginger som er gjennomført tidligere.

Det ornitologiske miljøet har også laget en rekke rapporter hvor Baines & Eggen (2008) og Eggen & Baines (2008) er spesielt viktige. Årsrapport for øvrig fra Røst finnes på: <http://www.home.no/rostfugler/index.html> Det er samlet inn store mengder data om fuglelivet på Røst. Mye data er systematisert og lagt ut på blant annet www.artsobservasjoner.no men det er også ganske mye data som ikke er systematisert eller knyttet opp mot lokaliteter definert i Artsobservasjoner.

3.3 Berggrunn og løsmasser

Røstlandet består hovedsakelig av løsmasser, blant annet store grus og steinavsetninger. I nordvest danner De Geer-morener grunnlaget for et meget velutviklet lagunesystem (Elven m. fl. 1988) som blant annet Røst-landet naturreservat er en del av. Røstlandet består stort sett av forvitningsmateriale (rosa farge på kartet i figur 6). I nord, blant annet innenfor Røst lufthavn, er det marine strandavsetninger. Jordsmonnet er grunt og det er lite nedbør. Landskapsmessig er Røstlandet også særpreget og i skarp kontrast til de steile fjellene som dominerer landskapet omkring Røst.

Figur 6. Løsmassekart for Røst. Kilde: www.ngu.no

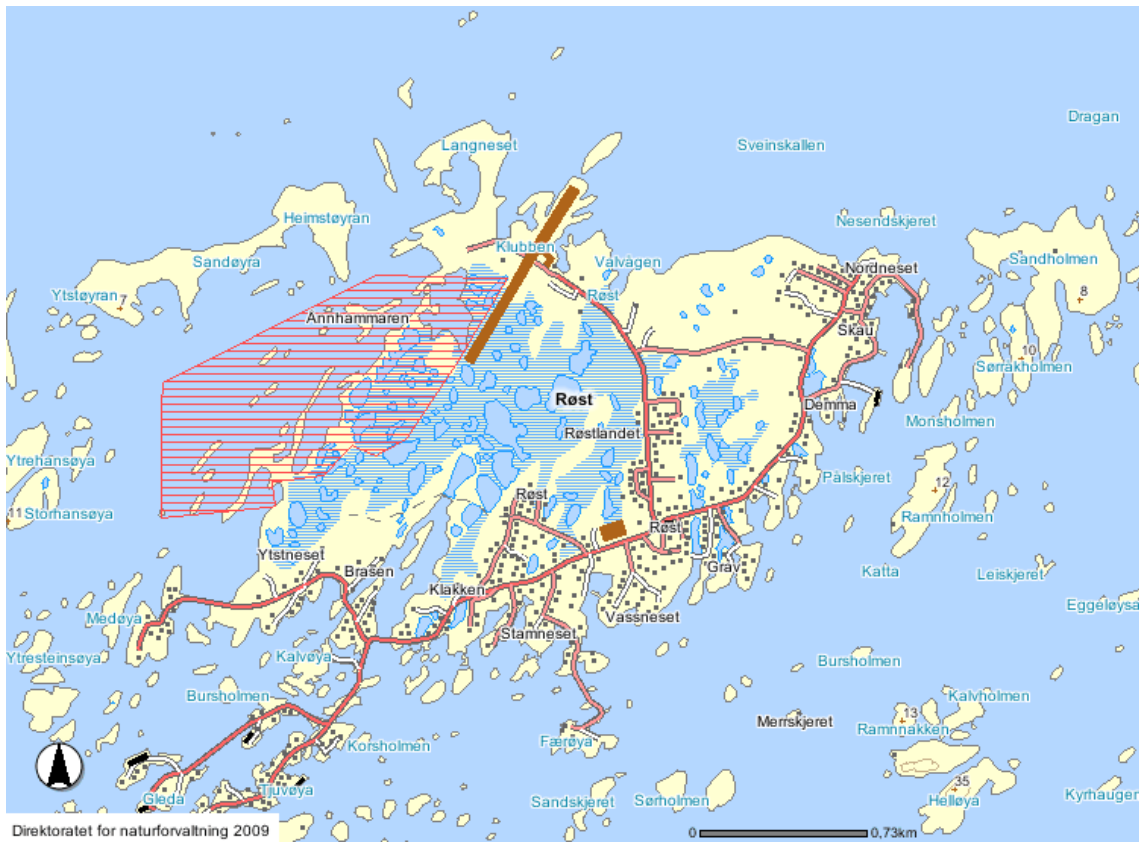
Berggrunnen for øvrig på Røst består av harde grunnfjellsgneiser. Dette går tydelige fram av de markerte fjellformasjonene på mange av øyene i kommunen som Vedøya (202 m.o.h), Storfjellet (259 m.o.h.) m.fl. De bratte bergene har ikke havstrender til forskjell fra Røstlandets velutviklede havstrender.

Det er 365 grasbevokste øyer og holmer i Røst kommune. 37 av disse beites av sau (Johansen udatert).

Figur 7. Sauer setter sitt preg på Røst og store deler av utmarka beites av sau.

3.4 Generelle naturforhold

Figur 8. Røst med Røst lufthavn og Røstlandet naturreservat. Kilde: www.naturbasen.no

Røst lufthavn ligger nord på Røstlandet. I sørvest grenser lufthavnen mot Røstlandet naturreservat. Røstlandet naturreservat ble vernet som naturreservat 19.12.1997. Formålet med fredningen av Røstlandet naturreservat er å bevare et viktig våtmarksområde med naturlig tilhørende vegetasjon og dyreliv, særlig på grunn av det rike og spesielle fuglelivet.

Naturgeografisk ligger Røst lufthavn i mellomboreal vegetasjonssone og i sterkt oseanisk vegetasjonssesjon (Moen 1998). Naturforholdene er preget av vestlige vegetasjonstyper og arter som er avhengige av høy luftfuktighet. Klimatisk er Røst blant de mest oseaniske områdene i Nordland men høy vintertemperatur og relativt lav sommertemperatur.

Røstlandet er på sitt høyeste 11 m.o.h. Røstlandet har et verdifullt kulturlandskap og er et prioritert område i Nordland i forhold til ivaretagelse av prioriterte kulturlandskap i Norge. I fylkenes utvalg av prioriterte kulturlandskap i Norge kom Røst som nr. 2 i prioritet etter Engan/Ørnes og Kjelvik i Sørfold kommune (Statens Landbruksforvaltning 2008). Røst er et jordbruks-/fiskerbondelandskap med beitelandskap i utmark. Kulturlandskapet på Røst har til alle tider vært utnyttet, men aldri særlig intensivt (dvs. lite bruk av kunstgjødsel i utmarka), og det gjør kulturlandskapet verdifullt.

Rundt Røst lufthavn og på store deler av det ubebygde Røstlandet er det store myr- og våtmarksområder med mange småpytter og småvann. Røstlandet er nasjonalt særpreget ved store lavtliggende myr-, våtmark- og gruntvannsområder med dammer, pytter og småvann.

Fattige myrer, naturbeitemarker (ugjødslede beitemarker) og tørrere moreneavsetninger dominerer de øvrige arealene mellom pyttene og dammene. Våtmarksområdet på Røstlandet har et svært særpreget og rikt fugleliv, se kapittel 3.7. Våtmarksområdet har en svært viktig funksjon for fuglelivet, både som hekkeområde og rasteområde. En rekke arter hekker og raster i området, inklusive rødlistearter.

Figur 9. Fattig og gold dam rett sør av rullebanen. I bakgrunnen ses lysanleggene til lufthavnen.

3.5 Flora

Karplantefloraen ved Røst lufthavn er relativ artsfattig. Det er dog del variasjon i forhold til vegetasjonssammensetning både på havstrendene og i vannforekomstene. Vegetasjonen knyttet til vannforekomstene, i hvert fall rundt lufthavnen, er overveiende fattig. Dammene og tjernene rundt lufthavna er fattige på vegetasjonsrike bredder og sumper. En del av dammene er ganske ”sterile” med steinete bunn og steinete kanter. Vegetasjonen er overveiende fattig med arter som evjesoleie, tusenblad, mye myrmaure, tusenblad (landformen), krypsiv, myrfiol, småvasshår og kildeurt. For øvrig er totalt 15 arter av vannplanter registrert i Røst kommune, hvorav de fleste er stort sett vanlig forekommende arter (Mjelde 2004). Sirnes (1974) har undersøkt vannbotanikken i 8 dammer på Røst. Myrområdene er overveiende fattige med arter som myrhatt, myrfiol, duskmyrull og slåttestarr. Kralgalger er også registrert i dammene på Værøy men ikke i de undersøkte dammene på Røst (Sirnes 1974). Mange arter av kralgalger er rødlistet.

Røst kan ha interessante funn av såkalte beitemarkssopper, dvs. sopparter knyttet til naturbeitemark (ugjødslet beitemark). Dette er et lite undersøkt på Røst. Under vår befarings tok vi en del bilder av beitemarkssopper. Noen av bildene kan være av potensielt interessante arter, se figurtekst under. Bestemmelse av beitemarkssopper er spesialistarbeid og endel sopper må tørkes og mikroskoperes for sikker artsbestemmelse. Det er dessverre ikke gjort. Men foreløpige funn tyder på at det kan være et potensial knyttet til sjeldne og rødlistede arter av beitemarkssopper på Røst. Sammenlignet med for eksempel Leknes lufthavn, synes forekomsten av beitemarkssopper langt mindre på Røst lufthavn.

Figur 10. Beitemarkssopper fra Røstlandet, ved Røst lufthavn. Venstre: *Hygrocybe miniata* (liten mønjevokssopp) eller *H. reidii*. Høyre: Sistnevnte er muligens *Hygrocybe vitellina* (gul slimvokssopp (VU-sårbar) eller *H. citrinopallida* (grønn gul vokssopp (EN-sterkt truet)).

Sidearealene på Røst lufthavn er planert og bearbeidet. Sidearealene domineres av arter som ryllik, følblom, engsoleie og partier med krekling, engsyre og åkersnelle. Sidearealene var trolig tidligere grasheier dominert av finnskjegg og gulaks.

Figur 11. Sidearealene til rullebanen på Røst er trolig noe gjødslet; se bilde til venstre. Utenfor lufthavna er det naturbeitemark med fattig grasdekt hei. Dagens gjerde på 1 m. skal erstattes med gjerder på 3 m.

3.6 Fugl

Røst er viden kjent for sitt rike fugleliv, og for mange fuglekikkere er det spesielt øyas tiltrekning på sjeldne fugler, både fra Sibir og Nord-Amerika som trekker mange besøkende fuglekikkere. Pr. 1.1.2009 er hele 280 arter registrert på Røst; <http://www.home.no/rostfugler/index.html>. Dette er et svært høyt antall for en øylokalitet så langt mot nord. Den ornitologiske aktiviteten på øya er hovedsakelig knyttet til registreringer av trekkende og rastende fugler samt studier av hekkende sjøfugl i fuglefjellene rundt Røst. Hekkefuglfaunaen på Røstlandet, spesielt i våtmarkene, har i liten grad vært systematisk undersøkt før de siste årene.

Fuglefaunaen i våtmarksområdene på Røstlandet er særpreget, og en lang rekke våtmarksfuglearter har hekket, hekker og/eller raster på trekket. 14 rødlistearter er registrert som hekkende i våtmarkssystemene på Røst, se tabell 3.1. De siste årene er det for første gang gjennomført systematisk kartlegging av hekkefuglefaunaen på Røstlandet og to rapporter foreligger om hekkende fugl i våtmarksområdene på Røstlandet (Baines og Eggen 2008, Eggen & Baines 2008). Ulike deler av våtmarkssystemet på Røst er beskrevet (Baines og Eggen 2008), hvorav 4 av 5 delområder ligger innenfor avgrenset naturtypelokalitet/viltområde, se senere.

De siste 15 årene har man registrert en klar nedgang i antall hekkende arter og antall hekkende par av våtmarksfugl på Røstlandet (Eggen & Baines 2008). Dette omfatter en rekke våtmarksfugler samt terner, måker og joer, se tabell 3.1. Spesielt dramatisk har nedgangen vært for smålom, vipe (NT), brushane (DD), svømmesnipe, tyvjo (NT) og lappspurv hvor artene enten har forsvunnet som hekkefugler eller bestanden nesten er borte. Smålom hekket på 1950-1960-tallet med 5-10 par (Folkestad 1978, Steve Baines pers.medd.). Dette skyldes først og fremst en gradvis forringelse av naturverdiene i våtmarkssystemene på Røst kombinert med at mange av disse artene går tilbake i antall i andre områder, både på grunn av forringelse av leveområdene samt andre faktorer. Naturreservatet på Røstlandet fanger ikke opp hekkeområdene til alle de truede artene. Andre områder innenfor Røstlandet har en rikere fuglefauna med et større utvalg av arter. Toppand, skjeand, stjertand, snadderand, svarthalespove (underart *islandica*) (EN-sterkt truet), brushane, hettemåke, gulerle og lappspurv har hekket/hekker i stor grad utenfor naturreservatet.

Av disse artene er fire arter nasjonalt svært sjeldne hekkefugler; stjertand, skjeand, snadderand og svarthalespove.

Tabell 3.1. Antall hekkende par våtmarksfugler i Røstlandets våtmarkssystem.

Art	1992	2008
Småspove	Cirka 15 par hekker	7- 8 par. 3-4 par Øyran, cirka 4 par i våtmarka.
Storspove	5-6 par hekker	4-5 par
Enkeltbekkasin	5 par	6 par
Rødstilk	5-6 par	7 par
Vipe	5-6 par	Borte. Ikke hekket siden årtusenskiftet, og observeres sjeldent

Art	1992	2008
Brushane	6-10 hanner spiller om våren. Hekker i mindre antall	2 hanner i spill sett om våren. Hekking meget sannsynlig, engstelig hunn i mulig hekkeområde juli 2008, samt 3 ind. ved vannbassenget.
Myrsnipe	10- 15 hekkende par Røstlandet	5-6 par funnet hekkende. Øyran ikke medregnet. Her hekker normalt 2- 3 par hvert år.
Svømmesnipe	5-6 hekkepar	1 antatt hekkepar.
Hettemåke	5-10 par hekker	2-3 par hekker
Tyvjo	30- 50 par (hele Røst)	3 hekkende par Røstlandet (Øyran inkludert), spilte skadet i juli. Unormalt dårlig år
Lappspurv	4-5 par hekker	0-2 par hekker (det gamle vannbassenget)

Figur 12. En av Røstlandets mest "eksotiske" hekkefugler, svarthalespove (EN-sterkt truet). Arten har hekket de siste årene i våte områder rundt det gamle vannbassenget. Foto: Steve Baines.

Innenfor dagens gjerder på lufthavnen (før planlagt utvidelse) hekker det et fåtall fuglepar. 2-3 par sandlo og ett par småspove hekket innenfor gjerdene i 2009 (Steve Baines, NOF, pers.medd.). I våtmarksområdene og myrområdene innenfor utvidelsesområdet for lufthavna hekker arter som myrsnipe (i våte år), enkeltbekkasin, småspove, tyvjo (NT), sanglerke (NT) og heippiplerke. "Svømmesnipedammen" vil muligens også bli berørt i forhold til drenering, og arten kan dermed miste en av sine siste hekkelokaliteter på Røst.

Figur 13. Myrsnip hekker med et fåtall par i Røstlandets våtmarkssystemer. Foto: Steve Baines.

3.7 Ferskvannsorganismer

Det er for første gang gjennomført undersøkelser av ferskvannsorganismer i dammene rundt lufthavnen i regi av vårt kartleggingsprosjekt i 2009. Med tanke på det store antallet dammer og pytter som finnes på Røstlandet, er det grunn til å tro at andre dammer har større verdi enn de som ble undersøkt rundt lufthavnen. Kartleggingen viser at faunaen i mange dammer rundt lufthavnen er fattig. Alle registreringer av ferskvannsorganismer er lagt ut på www.artsobservasjoner.no. Enkelte av dammene, blant annet "svømmesnipedammen" av lokale ornitologer (UTM 32WPV3195092936), har både mer vannkantvegetasjon og rikere fauna av ferskvannsorganismer. Her er det noe dypere vann enn i en del av de andre dammene, og med noe frodigere vegetasjon, bl.a. hesterumpe, myrhatt, flotgras og duskmyrull. Denne dammen er i liten grad påvirket av drenering. Årets registreringer tyder på at våtmarksmiljøene rundt lufthavnen som er utsatt for drenering har mindre ferskvannsorganismer enn de miljøene som ikke er utsatt for drenering, men det kan også henge sammen med naturlige naturgitte miljøfaktorer.

Figur 14. Lokalisering av svømmesnipedammen.

3.8 Kollisjoner fly-fugl

Røst lufthavn ligger nest øverst når det gjelder "Birdstrikes" for de 30 mest "fugleutsatte" lufthavner (Aas 2007). Flyselskapenes rapporter til Luftfartstilsynet viser at det i perioden 2002-2006 var birdstrike-raten (dvs. antall birdstrikes per 10 000 flybevegelser) gjennomsnittlig 6,00 på Røst, med årlige verdier mellom 0 og 15,1.

Av sju birdstrikes på Røst i perioden 1997-2006, var fiskemåker sannsynligvis involvert i fem av dem (mellomstor måke er sannsynligvis fiskemåke). Mindre vadefugl, fjæreplytt og mulig myrsnipe, var involvert i de siste to. Måkene utgjør den største risikoen i forhold til birdstrikes.

3.9 Inngrep i Røstlandets våtmarkssystem

Figur 15. Røstlandet naturreservat. I bakgrunnen ses den meteorologiske målestasjonen på Langneset.

Det mest negative inngrepet i de verdifulle våtmarksarealene på vestsiden av Røstlandet var utgraving av det største vannbassenget på Røstlandet på slutten av 1990-tallet. Det store vannbassenget var før utbygging blant annet et stabilt hekkeområde for brushane og svømmesnipe, samt fast spillplass for brushane og regelmessige observasjoner av skjeand i hekkesongen (opptil 2-3 par). Utbyggingen av vannbassenget burde trolig vært mer skånsomt utført dersom man også skulle beholde den viktige fuglefaunaen spesielt ved å beholde kantsonene. Nå er kantene av vannbassenget steinete og sterile. Fra å være et av Røstlandets og Nord-Norges viktigste våtmarksområder med en viktig funksjon for sjeldne og truede arter er det nå blitt en raste- og vaskeplass for stormåker selv om enkelte arter fremdeles bruker vannbassenget. Ystneset, lengst i sør, er vurdert som det beste våtmarksområdet etter at det største vannbassenget ble bygd ut (Baines & Eggen 2008).

Figur 16. Myr – og våtmarksområder med vegetasjonsrike bredder ved Ystneset. Foto: Rune Solvang.

Dreneringsgrøfter er opparbeidet i området, blant annet for å samle vann til vannbassenget på Røst. Området øst for flystripa, mellom det største vannbassenget og flyplassen, har på grunn av dreneringer mistet mye av sin funksjon for fuglelivet (Baines & Eggen 2008) og inngår derfor ikke i viltområdet Røstlandet, se senere. Videre er det gjort mindre inngrep i forbindelse med lufthavnen der små dreneringsgrøfter er opparbeidet. Samlet sett har dette resultert i et tørrere våtmarksområde hvor smådammer og fuktige områder gjennom årenes løp har blitt tørrere eller helt drenert ut. Naturfaglig sett bør det vurderes gjenfylling av grøfter for å restaurere viktige naturmiljø.

Figur 17. Dreneringsgrøfter som har vært med på å grøfte ut våtmarkssystemene på Røst. Foto: Rune Solvang.

Av øvrige forvaltningsgrep for å opprettholde/forbedre forholdene for det særegne fuglelivet på Røst er det viktig å redusere antall villkatter som utvilsomt tar mange fugl, både lokale hekkefugler, nyutfløyne unger og slitne og trøtte trekkefugler. Videre bør det gjennomføres en fornuftig kanalisering av ferdselen i våtmarksområdet som ivaretar interessene til friluftslivet samtidig som ikke fuglelivet forstyrres unødvendig.

3.10 Naturtypelokaliteter

Det er kartlagt en naturtypelokalitet innenfor Røst lufthavn. Den er vurdert som svært viktig (A), se kart i vedlegg 2 og tabell 3.2.

Tabell 3.2. Oversikt over naturtypelokaliteter innenfor influensområdet til Røst lufthavn, Røst.

Lokalitetsnr.	Naturbase ID	Lokalitetsnavn	Naturtype	Verdi
1	BN00037444	Røstlandet	Strandeng og strandsump	A

3.10.1 1 Røstlandet våtmarksområde

Lokalitet	1 Røstlandet våtmarksområde
Lokalitetsnummer Naturbasen/Natur 2000	BN00037444/1856 10001
Naturtype	1) Strandeng og strandsump (30 %) 2) Naturlig fisketomme innsjøer/tjern (20 %) 3) Kystmyr (20 %) 4) Naturbeitemark (20 %)
Utforming	1) Stort strandengkompleks 2) (Små) myrtjern og myrpytter 3) Blanding nedbørsmyr og jordvannsmyr 4) Finnskjegg-eng/sauesvingel-eng
Verdisetting	A – Svært viktig
Areal (daa)	1054 daa
Besøkt dato	24.09.2009

Innledning

Lokaliteten er tidligere beskrevet og avgrenset av Strann m. fl. (2006) – lokalitet nr 1856 19600. Lokaliteten er den eneste naturtypelokaliteten på Røst som er gitt høyeste verdi (A-svært viktig) (Strann m. fl. 2006). Kartleggingen til Strann m. fl. (2006) bygger igjen på havstrandregistreringene til Elven m. fl. (1988). Det ble her påpekt at avgrensningen er noe snever og burde vært utvidet, især mot sør mot Ystneset (Elven m. fl. 1988). Det opprinnelige verneforslaget er som Elven m. fl. (1988) skriver ”et resultat av kompromissløsninger i forhold til ulike brukerinteresser og må betraktes som et minimumsforslag”. Beskrivelsen vår beskriver hele lokaliteten men kun arealene nærmest lufthavnen er kartlagt på oppdrag for Avinor.

Beliggenhet, avgrensning

Lokaliteten ligger i de østlige delene av Røstlandet fra Ystneset i sør til Røst lufthavn i nord. Da naturtypekartleggingen, som ble gjennomført av NI NA (Strann m. fl. 2006), var basert på eksisterende dokumentasjon ble grensene for naturtypelokaliteten avgrenset identisk med grensene for naturreservatet. Vi har endret og utvidet grensene til også å gjelde de viktige øvrige delene av det sammenhengende våtmarkssystemet, som også ble påpekt av Strann m. fl. (2006) som naturlig. Unntatt fra avgrensningen er våtmarksområdene på østsiden av Røst lufthavn da disse med årenes løp har blitt drenert ut og i dag har liten verdi.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper

Lokaliteten fremviser en stor variasjon i naturtyper med 1) strandeng og strandsump 2) naturlige fisketomme innsjøer og tjern, 3) kystmyr og 4) naturbeitemark. Elven m. fl. (1988) beskriver at vestsiden av Røstlandet har en sammenhengende lagunekyst fra vegen til Grimsøya og nordover til Langneset og Sandøyra. Lokaliteten er avgrenset fra "storhavet" av Sandøyra. Innenfor dette området finnes en mosaikk av lave grus- og steinrygger, bukter, poller og dammer. Substratet består av grus og stein i ryggene, silt og mudder i buktene og i bunnen av poller og dammer. Gradienten fra rene saltvannsbassenger til grunne ferskvannsdammer gir en stor variasjon i vegetasjonssammensetning og artsmangfold knyttet til dammene. Lokaliteten har en svært variert vegetasjonssammensetning med følgende vegetasjonstyper (etter Fremstad 1997); ålegras/alge undervannseng (U1) i mengder i ytre bukter og poller, havgras/tjønnaks undervannseng (U2a) av småhavgrastypen som hovedvegetasjon i de indre poller, salin/brakk forstrand/panne dominert av saltbendel og også havbendel (U3c), nedre og midtre saltenger med både fjæresaltgras-enger i renbestand og fjæresaltgras-enger av strandkryp type (U4), øvre saltenger med rødsvingeleng (helt dominerende i samfunnet på rygger i ytre og midtre deler) (U5), brakkvannsenger i form av fjæresivaks-enger i pøler og grunne poller og som kantsone langs dypere poller (U7a), pølstarr-pøler (U7d), hesterumpe-pøler i indre dammer, og sumpstrand av typen smårørkvein-sandsivutforming (U9b) som overtar for rødsvingelenger innover på ryggene samt grusstrand og brakk grus/sand forstrand av tare-saltgras-utforming (U6a). Variasjonen i vegetasjonstyper er med andre ord stor.

Artsmangfold

Lokaliteten er et stort og representativt havstrand -, myr - og våtmarksområde med flere interessante vegetasjonstyper og arter. Stranda går gradvis over i naturbeitemark av finnskjegg og gulaks med innslag av lyngplanter. Strandområdet er middels artsrikt med arter som strandmelde, havbendel, ålegras, krypsiv, småhavgras, saltarve, beitestarr samt hybridene mellom gråstarr og pølstarr. Artene er sjeldne nord for Røst, og noen er også nær sin nordgrense i Norge. Pollene går over til å bli ferskvannsdammer med arter som vanlig tjønnaks, tusenblad, piggeknepp, krypkvein, krypsiv, småvasshår og evjesoleie med flere. Nær stranda finnes to andre sjeldne planter, broddtelg som kun er kjent fra Røst og Værøy i Lofoten, og som ellers er sjelden i Nord-Norge, og grøftesoleie som har sin nordgrense i Vestvågøy (Strann m. fl. 2006). De fattige myrene i området domineres av arter som myrhatt, trådsiv, smårørkvein, slåttestarr og krekling. Dikevasshår og klovasshår er også nevnt fra Røst.

Bruk, tilstand, påvirkning

Røst lufthavn berører de nordlige av lokaliteten. Et vannreservoar ("vannbassenget") er bygd for noen år tilbake. Det er laget en rekke dreneringsgrøfter fra småvann og fuktige områder for å sikre vann til dette vannreservoaret. Dette har påvirket naturverdiene negativt, se kapittel 3.9. For øvrig er det få tekniske inngrep på lokaliteten. Strandengene og heiområdene beites av sau. Beitetrykket er stort.

Skjøtsel og hensyn

Se forvaltningsråd under.

Verdisetting

Lokaliteten er vurdert som svært viktig (A) på grunn av at lokaliteten består av et sjeldent stort og variert havstrand-, våtmarks – og myrområde ved kysten. Variasjonene i vegetasjonstyper er stort.

Forvaltningsråd

- Fysiske inngrep bør unngås. Lokaliteten bør ikke utsettes for ytterligere inngrep i form av oppføring av bygg, veger, telefonlinjer, masseuttak eller andre former for tekniske inngrep. Etter at utvidelsen av lufthavna er gjennomført bør man minimalisere ytterligere inngrep på lokaliteten.
- Ytterligere grøfting og drenering bør unngås. Grøfter bør fylles igjen for at naturverdiene i området ikke sakte men sikkert skal forsvinne.
- Gjødning med kunstgjødning bør unngås.

3.11 Viltområder

Det er kartlagt to viltområder i og ved Røst lufthavn. De er vurdert som hhv svært viktig (A) og viktig (B), se kart i vedlegg 2 og tabell 3.3.

Tabell 3.3. Oversikt over viltområder innenfor influensområdet til Røst lufthavn, Røst.

Lokalitets nr.	Naturbase ID	Lokalitetsnavn	Viltområde	Verdi
2	BN00037444	Røstlandet våtmarksområde	Hekke- og yngleområde Nærings- og rasteområde	A
3	Ny lokalitet (185610007)	Røst lufthavn N	Hekke- og yngleområde Nærings- og rasteområde	B

3.11.1 Røstlandet våtmarksområde

Lokalitet	2. Røstlandet våtmarksområde
Lokalitetsnummer Naturbasen/Natur 2000	BN00037444/1856 10002
Viltområde	Hekke- og yngleområde våtmarksfugl Nærings- og rasteområde våtmarksfugl
Verdisetting	A – Svært viktig
Areal (daa)	1533 daa
Besøkt dato	24.09.2009

Innledning

Lokaliteten er tidligere beskrevet og avgrenset av Strann m. fl. (2006). Dokumentasjonen av de ornitologiske verdiene bygger hovedsakelig på rapporter av Baines & Eggen (2008) og Eggen & Baines (2008) samt observasjoner innlagt i www.artsobservasjoner.no. Det bør legges til at svært mye av fugleobservasjonene av rastende og næringssøkende fugler fra lokaliteten ikke er systematisert. Dermed er maksantallene for mange av artene trolig høyere. Det gjelder spesielt eldre data.

Beliggenhet, avgrensning

Lokaliteten ligger i de østlige delene av Røstlandet fra Ystneset i sør til Røst lufthavn i nord. Da viltkartleggingen, som ble gjennomført av NI NA (Strann m. fl. 2006), var basert på eksisterende dokumentasjon ble grensene for både naturtypelokaliteten og viltområdet avgrenset identisk med grensene for naturreservatet. Vi har endret og utvidet grensene til også å gjelde de viktige øvrige delene av våtmarkssystemet, som også ble påpekt av Strann m. fl. (2006) som riktig. Vi har valgt å inkludere vannbassenget innenfor avgrensningen til tross for at inngrep har ødelagt områdets verdi betydelig har lokaliteten ved relativt enkle grep et restaureringspotensial.

Områdebeskrivelse

Lokaliteten er et svært viktig hekke-, nærings- og rasteområde for våtmarksfugl. En lang rekke våtmarksfuglearter hekker, deriblant både nasjonalt sjeldne hekkefugler og rødlistede fuglearter. Følgende arter hekker innenfor viltområdet og ca. tall pr 2008 smålom (tidligere

hekkefugl, Folkestad 1978), krikkand (ett par), stokkand (tre par), toppand (to par), tjeld (tre par), småspove (fire par), storspove (tre par), svarthalespove (1 par), enkeltbekkasin (6 par), rødstilk (7 par), heilo (tidligere hekkefugl), vipe (tidligere hekkefugl), brushane (tidligere hekkefugl, hekking enkelte år, blant annet 2008), myrsnipe (2-3 par), svømmesnipe (ett par), hettemåke (2-3 par), fiskemåke (30 par), tyvjo (normalt ca. 10 par, 2-3 par i 2008 og 2009), sanglerke (3-4 par), gulerle (1 par), steinskvett (ukjent) og lappspurv (0-2 par). I tillegg til den nasjonalt sjeldne arten svarthalespove er skjeand (2000), stjertand (2000 og 2003) og snadderand (2008) alle funnet hekkende på lokaliteten. Røstlandet våtmarksområde er trolig den eneste lokaliteten i Norge hvor alle disse sjeldne gressendene har hekket; muligens kan det også ha skjedd i våtmarkene på Jæren i Rogaland. Sitronerle har også hekket her som en av få lokaliteter i Norge, i blandingspar med gulerle (Ystneset).

Av høye antall kan nevnes gråhegre (63), stjertand (9), krikkand (17), stokkand (25), toppand (16), grågås (52), sandlo (40), brushane (35), storspove (12) og småspove (55) (gjelder observasjoner kun i 2008-2009). Eldre data viser til svært høye antall av vadefugl; myrsnipe (700), dvergsnipe (400), tundrasnipe (100) og sotsnipe (150-200) (Baines 1981). Lokale andekull, både ærfugl og siland, tar ungene med langt inn i våtmarksområdene på næringssøk. Ulike arter av rovfugl jakter også i området, blant annet rødlistede arter som jaktfalk. En lang rekke arter er i tillegg observert på trekk i området, deriblant en rekke sjeldenheter.

Bruk, tilstand, påvirkning, skjøtsel og hensyn

Se beskrivelse av naturtypelokaliteten.

Verdisetting

Lokaliteten er vurdert som svært viktig (A) på grunn av at lokaliteten består av et sjeldent stort og variert myr - og våtmarksområde med en artsrik hekkefuglfauna, spesielt av våtmarksfugl. Videre har lokaliteten en svært viktig funksjon som nærings- og rasteområde for våtmarksfugl både på grunn av Røstlandets beliggenhet og områdets naturkvaliteter. Flere nasjonalt sjeldne og rødlistede fuglearter har hekket, hekker eller opptrer regelmessig under trekket.

Forvaltningsråd

- Se naturtypelokaliteten

3.11.2 Langneset-Røst lufthavn N

Lokalitet	3. Langneset-Røst lufthavn N
Lokalitetsnummer Naturbasen/Natur2000	Ny lokalitet/1856 10003
Viltområde	Nærings- og rasteområde våtmarksfugl Hekke- og yngleområde våtmarksfugl
Verdisetting	B – Viktig
Areal (daa)	376 daa
Besøkt dato	24.09.2009

Innledning

Lokaliteten er tidligere ikke beskrevet.

Beliggenhet, avgrensning

Lokaliteten ligger på nordsiden av Røst lufthavn og utgjøres av Langneset og de to buktene hhv på østsiden og vestsiden av rullebanen. Buktene har så vidt vi kjenner til ikke noe navn. Den vestlige delen grenser opp til viktige raste – og næringsområder for vadefugler på Langneset. Den østlige delen må ses i sammenheng med viktige raste – og næringsområder i Valvågen, bukta øst for lufthavnen igjen. Valvågen er også en viktig bukt for rastende vadefugl, men siden den ikke henger sammen med buktene ved lufthavnen er den ikke avgrenset sammen med buktene ved lufthavnen. Langneset er av Strann m. fl. (2006) avgrenset som en del av viltområdet på Sandøyra men det bør være to adskilte lokaliteter.

Figur 18. Viltområdet Røst lufthavn N. På gode dager kan hundrevis av vadefugl raste i buktene nord for Røst lufthavn. Bildet viser deler av den østlige bukta.

Figur 19. Lokalteten Røst lufthavn N. På gode dager kan hundrevis av vadefugl raste i buktene nord for Røst lufthavn. Bildet viser deler av den vestlige bukta. Strandpartiene er beitet "rene" av sau.

Områdebeskrivelse

Lokaliteten består av Langneset og to formrike små bukter på hhv nordvestsiden og nordøstsiden av rullebanen. Den østlige bukta består av flere små tanger og danner en småskalamosaikk som i ulik grad påvirkes av sjøen på utsiden. På Langneset er det en tidevannsdam hvor det samler seg mye rastende og næringssøkende våtmarksfugl.

Buktene ved Røst lufthavn N (og Valvågen) er et viktige raste- og næringsområder for vadefugler på trekk på Røst. Sammen med Ystneset, Langneset og Øyran er dette de viktigste områdene for rastende og næringssøkende vadefugler på Røst.

Disse to buktene er noe forskjellig i funksjon og artsinnhold. Bukta i vest ligger svært eksponert mot sjøen og har i perioder mye oppskylt tang. Bukta i øst er langt mer skjermet, og det er sjeldent store mengder oppskylt tang i denne bukta. Gode næringsforhold i denne bukta er mer knyttet til tilstanden på muddret i bukta. Dersom det oppstår gunstige forhold i trekkperiodene kan store mengder vadefugl raste i bukta på østsiden av lufthavnen, men store antall opptrer ikke hvert år. Gunstige forhold oppstår i perioder hvor det har vært stormflo og det er en del vann i området. Vannstanden må ikke være for høy for da får ikke vadefuglene tilgang til beitedyr i området. Vannstanden må heller ikke være for lav, og været for tørt, slik at muddret tørker ut.

I den østlige bukta kan det på gode dager raste store mengder vadefugl. Spesielt *Tringa-vadere* og *Calidris-vadere* kan raste i store antall. Dvergsnipe (80-100), myrsnipe (300),

tundrasnipe (100), rødstilk (27) og sotsnipe (190) er registrert på de beste dagene. Rundt 30-40 individer er mer normalt for disse artene. På våren raster også polarsniper i området, opp mot 50-60 individ er registrert på de beste dagene, men normalt rundt 25 individ. Langneset og bukta i vest har som nevnt en noen annen artssammensetning med arter som fjæreplytt (320), sandlo (opptil 50) og steinvender (30-40).

Av hekkende fugl opptrer tjeld (4 par), sandlo (8 par), småspove (3 par), tyvjo (2 par), fiskemåke (opptil 20 par), rødnebbterne (opptil 50 par enkelte år) og makrellterne (noen få par enkelte år).

Området er videre et viktig næringsområde for lokale andekull av gravand, ærfugl og siland.

Sjeldenheter som damsnipe, rustsnipe, dvergmåke og polarsvømmesnipe er registrert i området.

Bruk, tilstand, påvirkning, skjøtsel og hensyn

Viltområdet er sterkt utsatt for utbygningspress, og deler av lokaliteten vil bygges ned i forbindelse med utvidelsen av lufthavna. Høsten 2009 ble det fylt ut løsmasser på østsiden av rullebanen for å lage en utslippsrampe for utrykningsbåt. Den østlige bukta ligger tett inntil parkeringsplassen for Røst lufthavn. Den vestlige bukta er mer skjermet.

Verdisetting

Lokaliteten er vurdert som viktig (B) på grunn av at lokaliteten er en av Røsts viktigste raste – og næringsområder for spesielt vadefugl.

Forvaltningsråd

- Etter at utvidelsen av lufthavnen er gjennomført bør man minimalisere videre inngrep på lokaliteten.

3.12 Rødlisterarter

Det er innenfor gruppen fugl at antall rødlisterarter er stort, både hekkende og trekkende fugl. Hele 14 rødlistede fuglearter hekker eller har hekket på Røst. Antall funn av rødlistede karplanter er beskjedent på Røst; kun tre arter er registrert; marinøkkel (NT), gåsefot (VU) og smånesle (NT). Ingen av disse artene er kjent innenfor Røst lufthavn og influensområdet til lufthavnen. Undersøkelse av ferskvannsorganismer ga ingen funn av rødlistede arter. Det er potensial for funn av beitemarkssopper knyttet til naturbeitemark.

Tabell 3.1. Rødlistede fuglearter i Røstlandets våtmarkssystem.

Art	Rødlisterstatus	Status i Norge	Status på Røstlandet
Svarthalespove <i>underarten islandica</i>	EN	Svært sjelden hekkefugl i Norge.	Hekket 2008 ((Sone 4, "vannbassenget"), har trolig hekket tidligere)
Stjertand	NT	Sjelden hekkefugl i Norge.	Hekket på Røst i 2000 (Klakken) og 2003 (Brasen)
Skjeand	NT	Sjelden hekkefugl i Norge.	Hekket på Røst i 2000 (Ystneset)
Snadderand	VU	Sjelden hekkefugl i Norge.	Hekket på Røst i 2008 (Sone 4, "vannbassenget"). Kun hekket i Nordland en gang tidligere; på Værøy
Hettemåke	NT	Utbredt hekkefugl i Norge. I kraftig tilbakegang.	Hekker på Røst (Klakken), fåtallig
Storspove	NT	Utbredt hekkefugl i Norge. I tilbakegang.	Hekker på Røst
Brushane	DD ¹	Utbredt hekkefugl i Nord-Norge. Gått kraftig tilbake i lavlandet og i sør Norske fjell.	Forsvunnet som hekkefugl på Røst
Tyvjo	NT	Tilbakegang, til dels kraftig	Hekker
Makrellterne	VU	Tilbakegang, til dels kraftig	Hekker
Vipe	NT	Tilbakegang, til dels kraftig	Forsvunnet som hekkefugl på Røst
Sanglerke	NT	Tilbakegang, til dels kraftig	Hekker
Steinskvett	EN	I tilbakegang, spesielt bestanden i lavlandet	Hekker. Vanlig.
Stær	NT	I tilbakegang	Hekker
Bergirisk	NT	I tilbakegang, men lite datamateriale	Hekker

¹ Brushane blir trolig oppjustert til VU (sårbar) i den nye rødlista som kommer høsten 2010

Figur 20. Storspove (NT). En av karakterartene på Røst. Foto: Steve Baines.

3.13 Fremmede arter

Det er ikke kjente forekomster av fremmede arter på og ved Røst lufthavn.

3.14 Forvaltning

Det er foreslått forvaltningsråd for de verdiklassifiserte lokalitetene i kapittel 3.10 og 3.11. Forvaltningsrådene bør følges dersom man skal ivareta naturtypelokalitetene og viltområdene.

Røst lufthavn ligger ved svært viktige våtmarks – og fjæreområder. Det er flere brukerinteresser knyttet til luftfart, utbyggingsønsker i kommunen, landbruk/beite, kulturminner, friluftsliv og biologisk mangfold (spesielt fugl). Interessekonfliktene bør ikke være så store at det blir vanskelig å få utarbeidet en helhetlig plan som søker å ivareta ulike interesser på en best mulig måte. Det bør utarbeides en helhetlig forvaltningsplan for Røstlandet våtmarkssystemer. Våtmarker er ”enkle” å restaurere og for Røstlandet våtmarkssystemer vil et godt tiltak være å fylle igjen eller tette dreneringsgrøfter.

4 KILDER

Artsdatabanken, 2009. Diverse tjenester på nett: Artskart, Artsobservasjoner og Røddlistebasen. www.artsdatabanken.no

Baines, S. 1981. Ornitologisk rapport fra Røstlandet, Røst kommune. Rapport 13s.

Baines, S. & Eggen, M. 2008. Fugler i Røstlandets våtmarkssystem. NOF Bodø lokallag. Rapport 21s.

Direktoratet for naturforvaltning, 1996. Viltkartlegging. DN-håndbok 11 (reviderte viltvekter i 2000).

Direktoratet for naturforvaltning, 2006. Kartlegging av naturtyper - Verdisetting av biologisk mangfold. DN-håndbok 13 2.utgave 2006.

Direktoratet for naturforvaltning 2009. Naturbase. <http://dnweb5.dirnat.no/nbinnsyn/>

Eggen, M. & Baines, S. 2008. Registreringer i Røstlandet naturreservat sommeren 2008. Status for fuglefaunaen: Fortid, nåtid og fremtid. NOF Bodø lokallag. Rapport 20s.

Eggen, M. 2009. Røstrapport 2008. Rapport. 6s. <http://www.home.no/rostfugler/index.html>

Elgersma, A. & Asheim, V. 1998. Landskapsregioner i Norge – landskapsbeskrivelser. NI-JOS-rapport 2/1998. 61s.

Elven, R. m. fl. 1988. Botaniske verdier på havstrender i Nordland. C. Beskrivelser for regionene Ofoten og Lofoten/Vesterålen. D. Kriterier og sammendrag. - Økoforsk rapport 1988: 2C. 386 s.

Folkestad, A. O. 1978. Fylkesvis oversikt over ornitologisk viktige våtmarksområder i Nordland. Miljøverndepartementet. Rapport. 94s. (Røst s. 79-80).

Forsvarsbygg 2003. Kravspesifikasjon for kartlegging av biologisk mangfold i Forsvarets områder. Versjon april 2003.

Forsvarsbygg 2010.

<http://www.forsvarsbygg.no/newsread/news.asp?wce=dokument&n=5166&d=1&l=1>

Fremstad, E. & Moen, A. 2001. Truete vegetasjonstyper i Norge. Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet. Vitenskapsmuseet. Rapport botanisk serie 2001-4. 231s.

Fylkesmannen i Nordland, 2002. Viltkartlegging i Nordland. Retningslinjer fra Fylkesmannen til kommunen. 5 s.

Gederaas, L, Salvesen, I. og Viken, Å. (red.). 2007. Norsk svarteliste 2007 – Økologiske risikovurderinger av fremmede arter. 152 s.

- Johansen, A. Udatert. Landbruk ”i paradisetes første krets”. Lofoten forsøksring. Notat. 2s.
- Kålås, J. A., Viken, Å. & Bakken, T. (red.). 2006. Norsk rødliste 2006 – 2006 Norwegian Red List. Artsdatabanken, Norway.
- Mjelde, M. 2004. Kartlegging av biologisk mangfold i kommunene: Ferskvannsvegetasjonen i Nordland. Fylkesmannen i Nordland. Rapport 1-2004. 112s.
- Moen, A. 1998. Nasjonalatlas for Norge. Vegetasjon. Statens kartverk. Hønefoss.
- NINA naturdata as 2005. Natur2000 v. 3.5. Et databaseverktøy for registrering av naturforekomster.
- Norconsult, 2009. Reguleringsplan for Røst lufthavn i Røst kommune. Planbeskrivelse. 11. mai 2009. 32s.
- Nordiska ministerrådet. 1977. Naturgeografisk regioninndeling av Norden. Stockholm, 137s.
- Norges geologiske undersøkelse 2005. Berggrunnsgeologidatabasen på Internett. <http://www.ngu.no/kart/bg250/>
- Sirnes, J. 1974. Rapport angående inventering av ferskvannsforekomstene på Værøy og Røst i Nordland. Rapport. 37s.
- Statens Landbruksforvaltning, 2008. Utvalgte kulturlandskap i jordbruket. Tilråding til Landbruks- og matdepartementet og Miljøverndepartementet. Rapport. 62s.
- Strann, K. B., Bjerke, J. W., Frivoll, V. & Johnsen, T. V. 2006. Biologisk mangfold. Røst kommune. NINA Rapport 138. 42s.
- Wejden, B. 2008. Vurdering av vann- og miljøforhold ved Røst lufthavn. Status 2008. Rapport 17 s.
- Ødegaard, F., Bakken, T., Blom, H., Brandrud, T. E., Stokland, J. N. & Aarrestad, P. A. 1996. Habitatklassifisering og trusselvurderinger av rødlistearter. Forslag til standardisert system. NINA Rapport 96. 39 s.

VEDLEGG 1

5 METODE

Formålet med kartleggingen er å identifisere spesielt viktige områder for biologisk mangfold innenfor lufthavnen. Det har ikke vært en målsetning å få en total karplanteliste for området. Kartlegging av karplanter innenfor naturtypelokalitetene har hatt høyest prioritet.

5.1 Datainnsamling

Det er utarbeidet en kravspesifikasjon som beskriver kartleggingsmetodikk for kartlegging av biologisk mangfold i Forsvarets områder (Forsvarsbygg 2003). Denne kartleggingsmetodikken er også fulgt ved kartleggingene av sivile flyplasser for Avinor. Kravspesifikasjonen gir føringer for rapport, kartproduksjon, lagring av digitale data og utforming av forvaltningsråd. I de etterfølgende kapitler følger en kort beskrivelse av metode for datainnsamling, dokumentasjon og verdisetting.

Kartleggingen bygger på ”Norsk rødliste 2006” (Kålås m. fl. 2006) og rapporten ”Truete vegetasjonstyper i Norge” (Fremstad & Moen 2001), og dessuten på metodikken i følgende håndbøker fra Direktoratet for naturforvaltning (DN):

- ”Viltkartlegging” DN-håndbok 11-1996, revidert internettversjon 2000 (DN 1996)
- ”Kartlegging av naturtyper” DN-håndbok 13-1999 (DN 2006)

Innsamlingen av opplysninger om biologisk mangfold har hovedsakelig foregått ved

- Artskart; www.artsdatabanken.no
- kontakt med Fylkesmannens miljøvernavdeling, kommunen(e), fagfolk og enkeltpersoner med naturfaglig kunnskap om området
- feltarbeid. Under feltarbeidet er det brukt GPS for å kartfeste lokaliteter og forekomster. Feltarbeid er utført av Rune Solvang, Asplan Viak og Kjell Magne Olsen, 23.9-24.9.2009.

5.2 Dokumentasjon

Registreringsdelen skal være en rent faglig, verdinøytral og faktaorientert beskrivelse av naturmiljøet basert på de ulike håndbøkene fra DN (se 2.4). Under feltarbeidet er det fokusert på naturtyper og viltområder etter DN-håndbøkene, samt forekomst av rødlistearter, forekomst av signalarter på verdifulle naturtyper/viltområder og arter som i seg selv er sjeldne og interessante (jfr. DN 1996, DN 2006). Under feltbefaringen er det spesielt lagt vekt på områder med tidligere dokumenterte verdier, samt oppsøking av potensielt interessante lokaliteter.

5.3 Naturtypelokaliteter

DN-håndbok 13-1999 "Kartlegging av naturtyper" (DN 2006) beskriver metodikken ved kartlegging av viktige naturtyper for biologisk mangfold. Denne håndboken fokuserer på naturtyper som er spesielt viktige for det biologiske mangfoldet, dvs. at "hverdagsnaturen" ikke kartfestes. Totalt 56 naturtyper er beskrevet i håndboka innenfor hovednaturtypene myr, rasmark/berg/kantkratt, fjell, kulturlandskap, ferskvann/våtmark, skog og havstrand/kyst. Rapporten "Truete vegetasjonstyper i Norge" (Fremstad & Moen 2001) er brukt som støttekriterium ved vurdering av et områdes verdi.

A = svært viktig

B = viktig

C = lokalt viktig

Viktige kriterier er

- Størrelse og velutviklethet. Verdien øker med størrelsen på arealet.
- Grad av tekniske inngrep (grad av urørthet)
- Forekomst av rødlistearter
- Kontinuitetspreg (stabil tilstand/stabil påvirkningsgrad over lang tid)
- Sjeldne utforminger (nasjonalt og regionalt)

Myr	Rasmark, berg og kantkratt	Fjell	Kulturlandskap	Ferskvann/våtmark	Skog	Havstrand/kyst
Lavlandsmyr i innlandet	Sørvendt berg og rasmark	Kalkrike områder i fjellet	Slåttemark	Deltaområde	Rik edellauvkog	Sanddyne
Kystmyr	Kantkratt		Slåtte- og beitemyr	Evjer, bukter og viker	Gammel edellauskog	Sandstrand
Palsmyr	Nordvendt kystberg og blokkmark		Artsrik veikant	Mudderbank	Kalkskog	Strandeng og strand-sump
Rikmyr	Ultrabasisk og tungmetallrikt berg i lavlandet		Naturbeitemark	Kroksjø, flomdam og meandrerende elveparti	Bjørkeskog med høgstauder	Tangvoll
Kilde og kildebekk i lavlandet	Grotter/gruver		Hagemark	Stor elveør	Gråorheggeskog	Brakkvannsdelta
			Lauveng	Fossesprøytsone	Rik sumpskog	Rikt strandberg
			Høstings-skog	Viktig bekke- drag	Gammel lauvskog	

Myr	Rasmark, berg og kantkratt	Fjell	Kulturlandskap	Ferskvann/våtmark	Skog	Havstrand/kyst
			Beiteskog	Kalksjø	Rik blandings-skog i lavlandet	
			Kystlynghei	Rik kulturlandskapssjø	Gammel barskog	
			Småbiotoper	Dam	Bekkekløft og bergvegg	
			Store gamle trær	Naturlig fisketomme innsjøer og tjern	Brannfelt	
			Parklandskap	Ikke-forsuret restområde	Kystgran-skog	
			Erstatningsbiotoper		Kystfuru-skog	
			Skrotemark			

5.4 Viltområder

Viltkartleggingen er en kartlegging av viktige leveområder for fugl, pattedyr, krypdyr og amfibier, spesielt med fokus på rødlistearter. DN-håndbok 11 "Viltkartlegging" (DN 2000) beskriver metodikk for viltkartleggingen. DN arbeider for tiden med en revisjon av viltkartleggingen i Norge (Ingrid Angell Pettersen, DN pers.medd.).

Viktige funksjonsområder som for eksempel hekke-/yngleområder, reirlokalteter, nærings- og rasteområder, spillplasser etc. registreres, beskrives og verdisettes.

Viltområder verdisettes som naturtypelokaliteter med A, B og C-områder, selv om ikke viltkartleggingshåndboken pr i dag opererer med C-verdier. Som grunnlag for verdisetting av spesielt viktige viltområder brukes fylkesvise retningslinjer for viltkartlegging i Nordland som retningsgivende (Fylkesmannen i Nordland 2002).

5.5 Røddlistearter

En rødliste er en liste over plante- og dyrearter som på en eller annen måte er truet av utryddelse eller utsatt for betydelig reduksjon i antall eller utbredelse på grunn av menneskelig påvirkning. Den nasjonale rødlista gir en oversikt over truede arter i Norge (Kålås m. fl. 2006). Artene på rødlista er i ulik grad truet, se rødlistekategoriene i tabell 5.1. Røddlistearter nevnes i rapporten med rødlistekategori etter navnet.

Tabell 5.1. Røddlistekategorier i "Norsk Røddliste 2006" (Kålås m. fl. 2006).

Røddlistekategorier		Definisjon
EX	Utdødd	En art er Utdødd når det er svært liten tvil om at arten er globalt utdødd.
EW	Utdødd i vill tilstand	Arter som ikke lenger finnes frittlevende, men der det fortsatt finnes individ i dyrehager, botaniske hager og lignende.
RE	Regionalt utdødd	En art er Regionalt utdødd når det er svært liten tvil om at arten er utdødd fra aktuell region (her Norge). For at arten skal inkluderes må den ha vært etablert reproduserende i Norge etter år 1800.
CR	Kritisk truet	En art er Kritisk truet når best tilgjengelig informasjon indikerer at ett av kriteriene A-E for Kritisk truet er oppfylt. Arten har da ekstremt høy risiko for utdøing (50 % sannsynlighet for utdøing innen 3 generasjoner, minimum 10 år).
EN	Sterkt truet	En art er Sterkt truet når best tilgjengelig informasjon indikerer at ett av kriteriene A-E for Sterkt truet er oppfylt. Arten har da svært høy risiko for utdøing (20 % sannsynlighet for utdøing innen 5 generasjoner, minimum 20 år).
VU	Sårbar	En art er Sårbar når best tilgjengelig informasjon indikerer at ett av kriteriene A-E for Sårbar er oppfylt. Arten har da høy risiko for utdøing (10 % sannsynlighet for utdøing innen 100 år).
NT	Nær truet	En art er Nær truet når den ikke tilfredsstillende noen av kriteriene for CR, EN eller VU, men er nære ved å tilfredsstillende noen av disse kriteriene nå eller i nær framtid.
DD	Datamangel	En art settes til kategori Datamangel når ingen gradert vurdering av risiko for utdøing kan gjøres, men det vurderes som meget sannsynlig at arten ville blitt med på Røddlista dersom det fantes tilstrekkelig med informasjon.

5.6 Nummerering av lokaliteter

Nummerering av lokaliteter er foretatt på basis av kartleggingen til Strann m. fl. (2006), dvs. at ledige nummer er benyttet for nye lokaliteter, dvs. den eneste nye lokaliteten er gitt lokalitetsnummer 7 da lokalitetsnummer 1-6 tidligere er brukt av Strann m. fl. (2006). For tidligere kartlagte lokaliteter benyttes nummerserie i Naturbasen; www.naturbase.no.

5.7 Aktiviteter som påvirker det biologiske mangfoldet

En lang rekke aktiviteter kan påvirke det biologiske mangfoldet negativt. For de verdiklassifiserte områdene er det vurdert hvilke aktiviteter som kan være negative for det biologiske mangfoldet på lokaliteten. Ved vurderinger av negative påvirkningsfaktorer har vi tatt utgangspunkt i NINA-rapport 1996 "Habitatklassifisering og trusselvurderinger av rødlistearter" (Ødegaard m.fl. 1996). Videre har vi også vurdert relevante påvirkningsfaktorer som er listet opp i kravspesifikasjonen fra Forsvarsbygg for militære eiendommer (Forsvarsbygg 2003).

5.8 Forvaltningsråd

Forvaltningsråd er foreslått for å sikre lokalitetene mot skadelig påvirkning eller minimere eventuell negativ påvirkning og slik opprettholde det biologiske mangfoldet på sikt. Forvaltningsrådene er råd i forhold til hvordan man skal ivareta naturverdiene på lokaliteten. Det er ikke pålegg i form av lovparagrafer eller forskrifter. Forvaltningsrådene er av den grunn presentert som "bør-råd". Forvaltningsrådene er presentert for hver lokalitet. Forvaltningsråd for de verdiklassifiserte områdene er lagt inn i naturdatabasen Natur 2000.

5.9 Kart og database

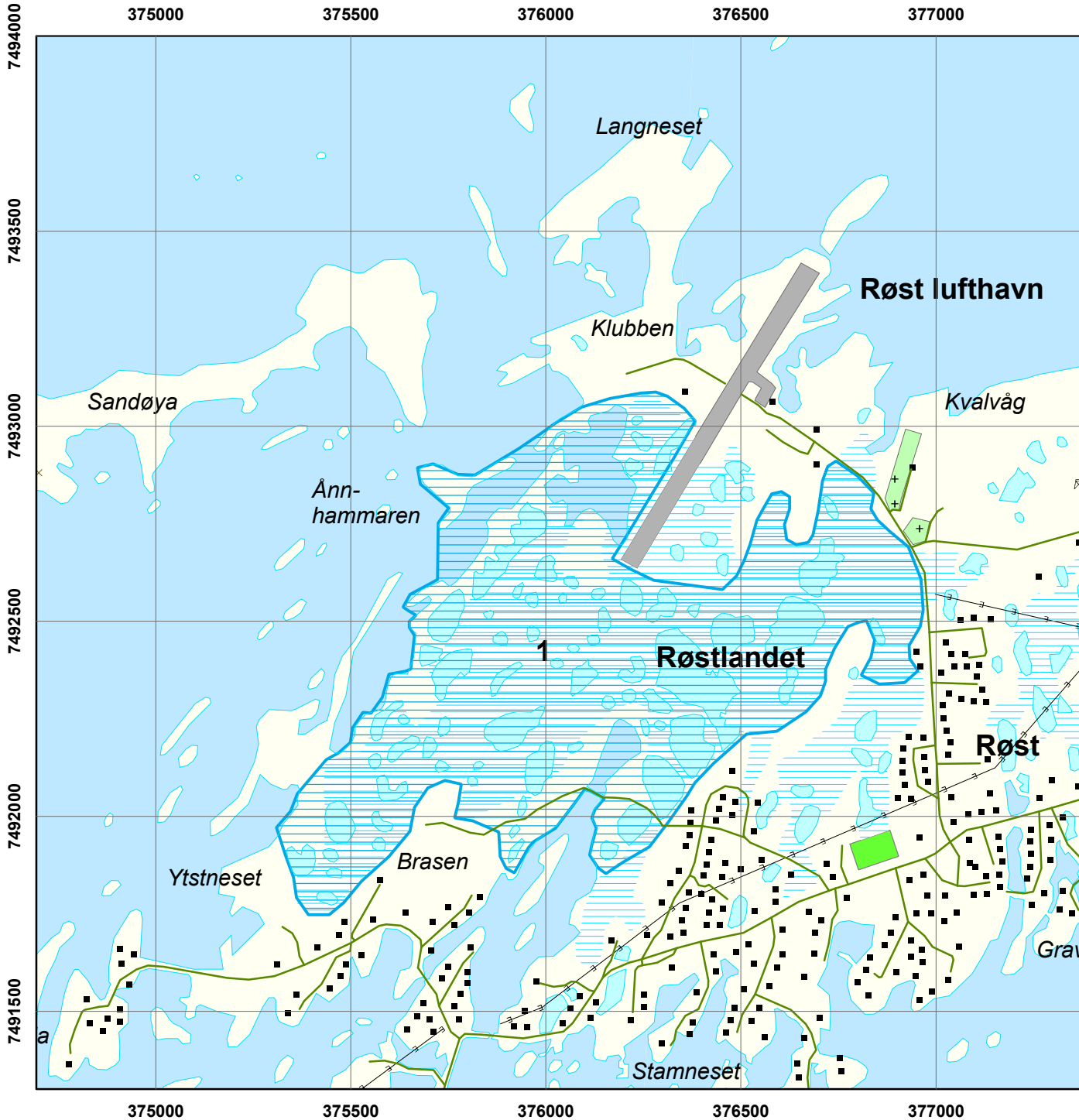
Registreringer av naturtypelokaliteter, viltområder og noen artsobservasjoner er lagt inn i databasen Natur2000 (NINA naturdata as 2005). Artsobservasjoner er også lagt ut på www.artsobservasjoner.no.

VEDLEGG 2

Kart over naturtypelokaliteter

Kart over viltområder

RØST LUFTHAVN

Biologisk mangfold

Naturtyper

Lokalitetsnummer henviser til databasen Natur2000 og Avinors BM-rapport 1-2010, hvor supplerende informasjon finnes.

 Havstrand (G)

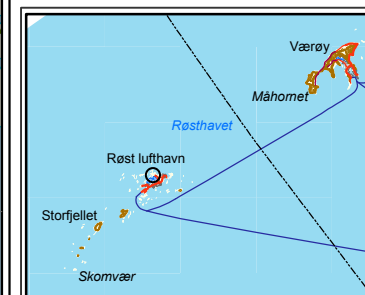
 Eiendomsgrense

Lokalitetsnr
1

Naturtypekategori
Strandeng og strandsump

Verdi
A

Dato: 20.04.2010

 asplan viak

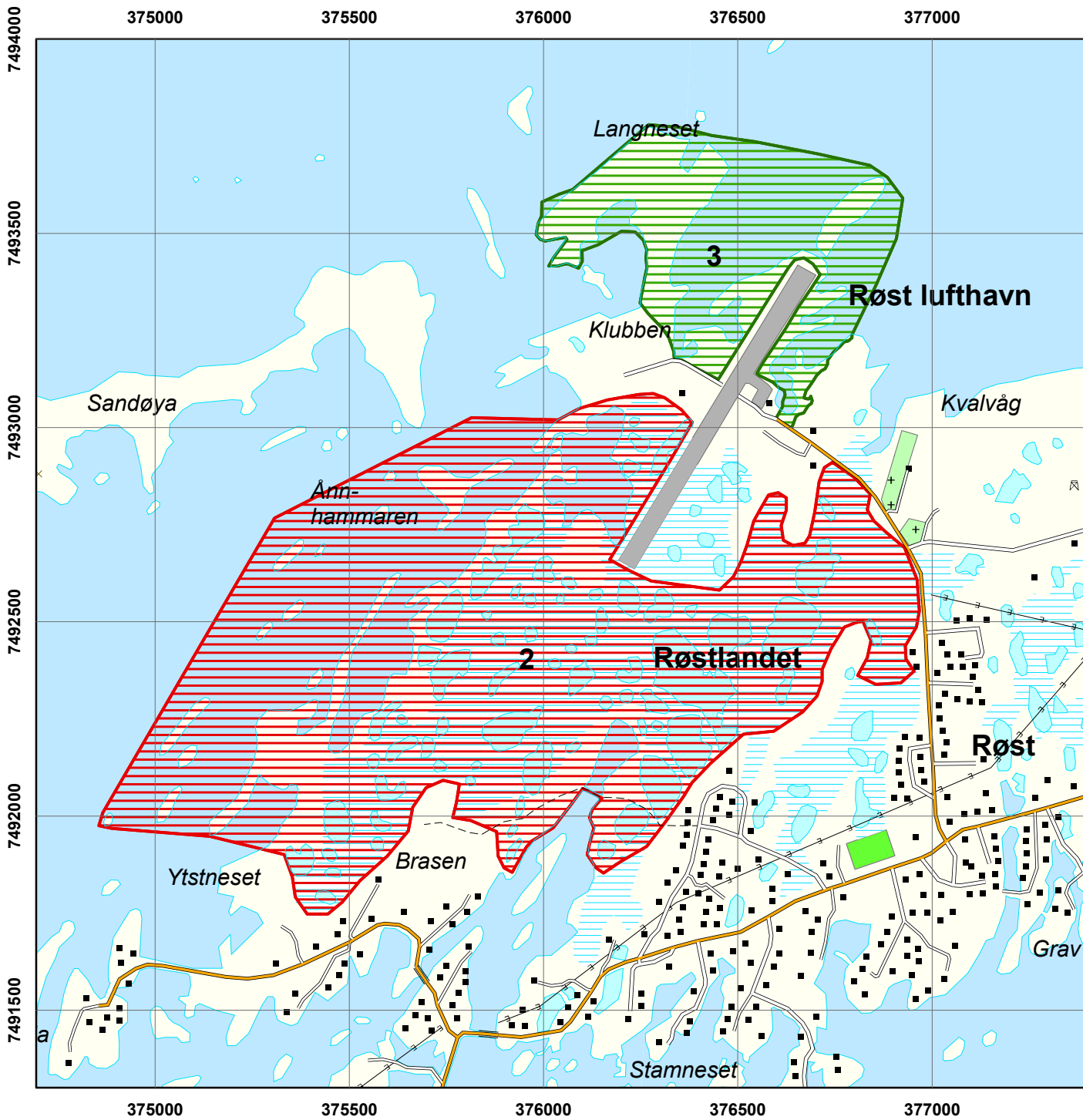
Kartgrunnlag: N50, Avinors generelle avtale. Alle områder digitalisert med N5 bakgrunnsdata

Datum: Euref89 (WGS84)
Kartprojeksjon: UTM Sone 33

Målestokk
1:15 000

0 100 200M

RØST LUFTHAVN

Biologisk mangfold

Viltområder

Lokalitetsnummer henviser til databasen Natur2000 og Avinors BM-rapport 1-2010, hvor supplerende informasjon finnes.

 Svært viktig viltområde (A)

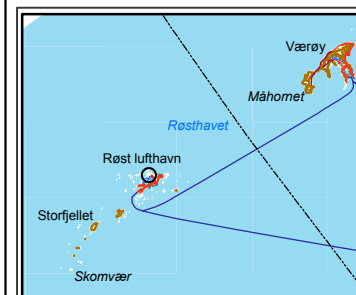
 Viktig viltområde (B)

 Eiendomsgrense

Områdenr	Lokalitetsnavn	Funksjon	Verdi
2	Røstlandet-våtmarkssystem	Hekke- og yngleområde	A
2	Røstlandet-våtmarkssystem	Nærings- og rasteområde	A
3	Langneset-Røst lufthavn N	Hekke- og yngleområde	B
3	Langneset-Røst lufthavn N	Nærings- og rasteområde	B

Dato: 20.04.2010

Kartgrunnlag: N50, Avinors generelle avtale. Alle områder digitalisert med N5 bakgrunnsdata

Datum: Euref89 (WGS84)
Kartprojeksjon: UTM Sone 33

Målestokk
1:15 000

0 100 200M

